

ТОМ ЕГЕЛАНН

ЄВАНГЕЛІЄ ЛЮЦИФЕРА

СКАНДИНАВСЬКИЙ
ГОСТРОСЮЖЕТНИЙ РОМАН

ХАРКІВ
«ФОЛІО»
2013

Зображення демона Бафомета в книзі Еліфаса Леві
«Dogme et Rituel de la Haute Magie»
(«Учення і ритуал вищої магії», 1854)

*ilia sa-ba-si-su uz-za-su ul i-mah-har-su ilu ma-am
«-man ru-u-ku lib'» «-ba-su su-'i-id'» «kar-as-su»*

*Коли він [Мардук]¹ дивиться розлючено, він не лагідніє
[не повертається обличчям]...*

*У хвилини його бурхливого гніву жоден бог не сміє
перечити йому [його настрою]...*

Вавилонський міф про Створення світу «Енума еліш»

Як став ти з небес, о сину зірниць досвітньої, ясна зоре...

Книга пророка Ісаї

*Коли ж скінчиться тисяча років, сатана буде
випущений із в'язниці своєї.. А диявол, що зводив їх, був
укинений в озеро огняне та сірчане, де звірина й пророк
неправдивий. І мучені будуть вони день і ніч на вічні віки.*

Об'явлення св. Івана Богослова

---

¹ У вавилоно-аккадському міфологічному епосі про Створення світу «Енума еліш», написаному клинописом аккадською мовою на семи глиняних табличках приблизно в 1200 р. до Р. Х., месопотамський бог Мардук перетворюється на наймогутнішого і найголовнішого з усіх богів. У Мойсеевих книгах, які почали записувати приблизно 250 років по тому, відбувається таке ж перетворення аврамітського бога Елохіма/Яхве в єдино справжнього всемогутнього Бога іудаїзму (пізніше християнства).

Я не померла. Але лежу в труні. Оголена. У цілковитій темряві. Я чую власне дихання і биття серця, звук якого віддається у вухах.

Господи, допоможи мені вибратися.

Я не можу поворухнутися. Лікті впираються у стінки труни. Тісно.

Я гірко плакала. Але сліз більше немає.

Важко дихати. Хочеться пити. Я багато думаю. Мабуть, так почувається людина, яка померла.

ПРОЛОГ

І сталося одного дня, і поприходили Божі сини, щоб стати при Господі. І прийшов поміж ними й сатана. І сказав Господь до сатани: «Звідки ти йдеи?» А сатана відповів Господеві й сказав: «Я мандрував по землі та й перейшов її».

Книга Йова

ЮВДАЛ
23—28 травня 2009 року

Потяг ховатися — це такою самою мірою стан духу, як і дія. На підвіконні, дзижчачи, не знаходить собі місця муха. Сюди-туди, сюди-туди. Може, вона відчуває, що її свобода за склом, об яке вона б'ється. Крізь нерівну шибку кухонного вікна я бачу трохи спотворені контури далеких вершин, схилів гір і великого лісу з прогалинами й виступами пагорків. Унизу, в селищі, видніються дахи будинків. Лісництво. Майстерні, в яких виготовляють вироби із срібла. Ферми на схилі. Старовинна дерев'яна церква. Срібні бризки водоспаду.

— То що ж я зробив? — крутиться у мене в голові.

Муха драгує. Сюди-туди, сюди-туди. Її замурували. Вона в паніці. Її можна поспівчувати. Кожен помах крила — крик відчаю. Я відчиняю вікно і випускаю її. Тієї ж миті вона зникає. Муха. У ній я впізнаю себе. Я впізнаю себе в усьому, що є на світі.

Сховатися — означає зникнути, зробитися невидимим. Сховатися в натовпі. У хаосі великого міста. Втекти — означає перестати існувати.

Я сховався в безлюдному місці.

Старий точильний камінь лежить за вікном кімнати. Він обріс мохом. Під кухонним вікном стоїть трухлява лава. Я люблю

сидіти на ній, вдихати запах зігрітих сонцем сосен, відчувати вітерець, що повіває з гір. Промені сонця якраз такі, які підходять для моєї ніжної шкіри. За кілька кроків од мене біжить гірський струмок, звідки я щоранку приношу свіжу джерельну воду. Ювдал — найтихіше і найспокійніше місце на землі, забута Богом долина в горах між Телемарком і Еуст-Агдером. Тут, у горах, далеко від людей, сховавшись від моїх переслідувачів, оточений невисокими березами й вересовими пустищами, густими лісами й зазубнями вкритих снігом гір, я намагаюся ґрунтовно розібратися в одній загадці.

Ідеальне місце, щоб сховатися. Ідеальне місце, щоб зникнути.

«То від кого ж я втікаю?» — непокоїть думка.

Мені було дванадцять років, коли помер тато. Він упав зі скелі й розбився. Я був неподалік від того місця. І чув його крик.

Уже тоді я запитав себе, чи є у світі зло — руйнівна сила темряви і розкладання, яка переслідує нас усе життя і при першій нагоді застує сонце. А може, я переплутав зло з примхливою грою долі.

Я ріс, як розпещений принц, у білому будинку, який називали Воронячим Гніздом, розташованому у фешенебельному передмісті, люди там добре одягнені, у кожного автомобіль, вони смажать у саду антрекоти, поливають газон, від спеки їх рятують живопліт. Мама була запійною п'яницею. Сусіди ставилися до її екстравагантних вчинків з розумінням, гладили мене по голові й говорили, що я гарний хлопчик. Мені здається, тато так і не помітив глибини її падіння. Коли він помер, мама вийшла заміж за його кращого друга, і про мене знову забули. У мене з'явився братик, з яким я так і не познайомився серйозно, і вітчим, якого я так і не полюбив. Тепер він мій начальник в інституті.

Тільки ставши дорослим, я довідався, що таткова смерть не була нещасним випадком. Він став жертвою свого ж плану вбити друга. Бо той «скакав у гречку» з моєю мамою. Коли тато розбився, заплутавшись в альпіністських канатах і своїх нападах ревнощів, він залишив по собі понівечений труп, пропащу через чарку дружину і покинутого хлопця, котрий усе життя пам'ятатиме його останній крик. І ось минуло майже тридцять років. Куди відлігає час?

Мама звала мене Малий Бйорн. Вона померла. Це ім'я було виявом ніжної материнської відданості. Допоки така мала місце. Хлопці в школі прозвали мене Білим Ведмедем. Тому що я — альбінос¹.

У Ювдалі час тече повільно. Година за годиною, день за днем я сиджу біля ноутбука, що лежить на кухоннім столі, і нишпорю в Інтернеті у пошуках інформації. Я виділяю імена вчених, назви публікацій і сайти, які можуть мені стати у пригоді. Не називаючи себе, підключаюся до груп дослідників, релігійних чатів і дивних сайтів аматорів окультизму й містики. Я пишу шифровані електронні листи колегам, яким довіряю. Прошу про допомогу і конспірацію. Я отримав уже багато відповідей. Але ясності досі немає.

«Що ж я шукаю?» — виникає питання.

Вечорами мені дуже погано в цьому забутому Богом куточку. Наодинці, під зоряним небом я відчуваю себе нікчемним і зляканим. Немов у темряві хтось ховається. Хтось спостерігає за мною. Хтось, кого я не бачу.

Хтось. Або щось...

Я боюся вмикати світло. Запалюю кілька свічок і засуваю штори. У напівтемряві сиджу і думаю про вбивство Крістіана Кайзера і про все, що трапилося в Києві.

---

¹ Бйорн у норвезькій означає «ведмідь».

Частина перша ПРИСПІШНИКИ САТАНИ

Мени огидна, але так само жорстока, а може, навіть жорстокіша секта «тих, що приносять жертву небу». Головною догмою в їхньому вченні є містичне переконання, що лише той досягне блаженства, хто порве зі своїми гріхами шляхом болісної смерті, незалежно від того, буде ця смерть добровільною чи вчиненою чужими руками.

Леопольд фон Захер-Мазох. Російські секти. 1890

Caedite eos! Novit enim Dominus qui sunt eius.
Убивайте всіх! Господь упізнає своїх¹.

Арно Амальрик (1209)

---

¹ Перед початком різанини християн-катарів у французькому місті Без'є 21 липня 1209 року посланця папи Арно Амальрика один хрестоносець запитав: як відрізнити катарів од католиків? За словами історика ордену цистерціанців Цезаря Хейстербахського, Амальрик відповів йому: «Убивайте всіх! Господь упізнає своїх». У звіті, надісланому папі, Амальрик похвалився, що знищив 20 000 людей — молодих і старих, чоловіків і жінок, дітей, катарів, язичників і заразом католиків. Кілька років по тому Амальрика було призначено архієпископом у Нарбонні.

I МУМІЯ

КИЇВ
9 травня 2009 року

1

Мумія сміялась мені у вічі, як сміються божевільні.

За минулі сторіччя шкіра обличчя відтяглася назад й оголила ряд зубів, які здавалися тепер частоколом з іклів. Розтягнуті губи і запалі очі — довгасті, більше котячі, ніж людські, — надавали обличчю знущального, звірячого виразу.

— Хто це був? — прошепотів я. — Чернець? Піліgrim? Він, радше, схожий на вампіра.

Наглядач Тарас Корольов перехрестився:

— Еге ж, деякі мумії мають страхітливий вигляд. Справжніми монстрами їх робить природне бальзамування.

Знизу, з головного тунелю, з-за стрічок і огорож, долинав гомін голосів туристів. Щоб показати сховану від цікавих очей похоронну камеру, наглядач провів мене через довгі, кільксотметрові, вузькі кам'яні коридори. Корольов був невисоким кремезним чоловіком з круглими очима і поглядом, який змушував думати, що він от-от зробить епохальне відкриття. Будучи наглядачем музею Києво-Печерської лаври в Україні, він давно звик спілкуватися з померлими. У глибоких катакомбах підземного монастиря, в побілених чернечих келіях і похоронних тунелях вічним сном спочивали ченці і святі. Протягом сторіч їхні тіла муміфікувало прохолодне сухе повітря підземелля.

Ніхто ні в монастирі, ні в музеї нічого не знав про цього ченця. На грот, де його поховано, за стіною позаду вівтаря, в одному з глухих кутів, натрапили четверо студентів, що прибирали приміщення.

У руках муміфікованого трупа ченця, які були такими тонкими, що скидалися на клішні якоїсь рептилії, був згорнений манускрипт.

2

Будь-яка дрібниця може мати значення. Легкий помах крила метелика може спричинитися до урагану. Сніжинка, порушивши рівновагу, може викликати лавину. Так математики пояснюють забавний факт, що навіть малесенькі варіації в початкових даних динамічних систем можуть стати причиною колосальних змін. Дивно висловлюються вони, ці математики.

Я сам був такою варіацією в початкових даних.

Наглядач Корольов, стоячи тиждень тому в кабінеті із слухавкою в руці, якраз почав ланцюжок подій, про які він сам, звичайно, не міг мати найменшого уявлення. Минуло лише півгодини після того, як він витяг манускрипт з міцної хватки мумії. Слухавка завмерла в руці наглядача. Кому подзвонити? Начальнику — цьому алкоголіку? У міліцію? Навіть якщо померлий став жертвою злочину і замуrowаний навмисно, щоб приховати вбивство, ця смерть трапилася багато сторіч тому. Археологічні інстанції? Але хто займатиметься цією справою серйозно, як вона на те заслуговує? Кому він зобов'язаний повідомити про це? На кого можна звіритися?

І він подзвонив мені, скромному археологові з університету Осло.

Я пам'ятаю, як чемно слухав, коли Тарас Корольов, назвавши себе, розповів про свою знахідку. Приемним баритоном він запитав:

- Ви можете приїхати до Києва, *містере* Белте?
- Я — археолог, а не палеограф¹.
- Ваше знайомство із стародавніми манускриптами говорить само за себе.
- Вам треба звернутися до експертів. У мене є друг в Ісландії, я можу дати його телефон, він — видатний...
- Бйорне Белте, правда, що ви знайшли рукописний текст Євангелія Ісуса Христа?
- Це було десять років тому. І коли бути точним, то знайшов його не я. Я лише не дав йому зникнути.
- І хіба не ви знайшли папірусний манускрипт, який виявився шостою книгою Мойсея?
- Завдяки щасливій нагоді!
- І мумію Мойсея?
- А може, це вона знайшла мене?
- Ви надто скромні, Белте. Я читав про вас. У газетах. У міжнародних археологічних виданнях. Ви знайшли й інші манускрипти. Я знаю, що ви — людина наполеглива.
- Наполеглива? Зазвичай про мене кажуть, що я впертий.
- Ви — та людина, котру я шукаю. Я знаю. Я такий самий.
- Послухайте, я всього лише старший викладач, навіть не професор.
- Ви хочете мені допомогти?
- На жаль, не можу. Шукайте когось іншого!

Принциповою людиною я ніколи не був.

---

¹ *Палеографія* — допоміжна історична дисципліна, яка вивчає давні рукописи, здебільшого письмо (визначає матеріали і знаряддя письма, спосіб написання, форму літер, вивчає систему скорочень і тайнопису тощо).

Мумія лежала оголеною на кам'яному підвищенні за вівтарем, що приховував вхід у печеру. Тільки останніми роками, вже після краху комунізму, тут стали прикривати тіла.

— Невже влада дозволить мені вивезти манускрипт? — запитав я.

— Їх цікавить лише мумія. І аж ніяк не манускрипт. — Наглядач зобразив на обличчі гримасу, яка страшенно нагадувала вираз обличчя мумії. — Мої начальники вже почали бійку за те, хто несе формальну відповідальність за мумію і отримає фінансування на дослідження. Якщо виходити з місцезнаходження могильної камери і віку вівтаря, можна припустити, що цей чернець упокоївся раніше, ніж літописець Нестор, якого поховали тут, у Києво-Печерській лаврі, 1114 року. А манускрипт начальники засунули б у шафу до інших стародавніх текстів, які ми так ретельно не досліджуємо. — Він кивнув на сувій з манускриптом, який покійний міцно притискав до своїх грудей. — Я замінив його іншим текстом того ж часу, який узяв з архіву.

Пергамент з оригінальним рукописом лежав на підсвіченому знизу столі в кабінеті наглядача. Кожна сторінка була поділена на два симетричні стовпці, обмежені прямими невидимими лініями.

— Ця частина тексту, — наглядач Корольов показав на правий стовпець, — написана знаками, яких я ніколи не бачив. Лівий стовпець написаний клинописом. Цей шрифт був створений у Месопотамії п'ять тисяч років тому і звичайно зв'язується

з глиняними табличками в Шумері, Вавилоні та подібних місцях. Можна припустити, що перед нами копія глиняної таблички. Втім, поки текст манускрипту не досліджено — з філологічної, семантичної, палеографічної, лінгвістичної точок зору, — це лише припущення, не більше. Якщо текст і справді переписано з глиняної таблички, ми ніколи не дізнаємося, скільки років оригіналу. Але після радіовуглецевого аналізу ми зможемо сказати, скільки років пергаменту.

Я обережно потер пальцями краєчок пергаменту:

— Гляньте! Шкіра здається м'якою, навіть новою. А мала б бути твердою, висохлою. Протягом тисяч років сувій лежав згорнений, а проте розгортається практично без розломів і складок.

— Я нічого не знаю про те, як обробляли шкіру тварин у південних широтах. Нічого.

— Невідомі значки в правому стовпці — як ви гадаєте, що це таке?

— Уявлення не маю.

— Арабські літери?

— Ні, я упізнав би їх. Це більше схоже на якісь математичні формули. У Вавилоні ще за кілька тисяч років до Різдва Христового були розроблені досить досконалі математичні постулати. І ще мене бентежить оздоблення манускрипту.

— Чому?

— Ось трикветр, наприклад, — він показав на символ, розташований угорі пергаменту, — зазвичай цей знак не асоціюється із Стародавньою Месопотамією. А ось це, — промовив він, звертаючи мою увагу на зображення павича, — особливий птах.

Я поринув у вивчення малюнка птаха, що віялом розпустив хвоста.

ЗМІСТ

Пролог	7
<i>Частина перша.</i>	
ПРИСПІШНИКИ САТАНИ	11
I. Мумія	12
II. Квартира	19
III. Ритуальне вбивство (1)	24
IV. Ключовий свідок	26
V. Переслідування	32
VI. Жертовна тварина	34
VII. Той, що несе світло	37
VIII. Ліліт	42
IX. Ритуальне вбивство (2)	48
X. Ритуальне вбивство (3)	60
XI. Дірк і Монік	91
XII. Павук	106
XIII. Монье (1)	112
XIV. Лист (1)	115
XV. Монье (2)	118
XVI. Смерть у каплиці	120

XVII. Сатана	127
XVIII. Переслідувачі	153
XIX. Син Сатани	158
XX. Ченці	172
<i>Частина друга.</i>	
СІМ ПЕЧАТОК	203
I. К. К.	212
II. Звіт	221
III. Archivum secretum	230
IV. Ченці в камерах-одиночках	239
V. Катакомби	244
VI. Оріон	252
VII. Молитва в крові	258
VIII. Судний день	266
IX. Армагеддон	280
X. Код Біблії	295
XI. Благання	304
XII. Божа брама	323
<i>Частина третя.</i>	
БОЖІ СІНИ	331
I. Вавилон-II	334
II. Вавилонська вежа	338
III. Підозра	344
IV. Ритуальне вбивство (4)	348
V. Трикутник	352
VI. Газ	359
VII. Пекло	363
VIII. Скелет	373

IX. Нефіліми	375
X. «Мідний сувій»	380
XI. Оух	387
XII. Неймовірно!	391
XIII. Невідоме	394
XIV. Прибульці	398
XV. Монік	421
XVI. Лист (2)	427
XVII. Сон	430
Епілог	439